

कलत *a.* Bald-headed.

कलत्रम् 1 A wife; वसुमत्या हि वृषाः कलत्रिणः R. 8. 83; 1. 32; 12. 34; यद्भर्तुरेव हितमिच्छति तत्कलत्रम् Bh. 2. 68. -2 The female of an animal. -3 The hip and loins; इन्दुमूर्तिमिवोद्दाममन्थविलासगृहीतगुरुकलत्राम् K. 189 (where क has both senses); Ki. 8. 9, 17. -4 Any royal citadel. -5 The seventh lunar mansion.

कलन्दरः A man of a mixed tribe.

कलन्दिक्का Wisdom, intelligence (सर्वविद्या).

कलभः (भी *f.*) [कल्-अभच् Uṇ. 3. 122; करेण शुण्डया भाति; भा-क, रस्य लत्वम् Tv.] 1 A young elephant, cub; ननु कलभेन यूथपतेरनुकृतम् M. 5; द्विपेन्द्रभावं कलभः श्रयन्निव R. 3. 32; 11. 39; 18. 38. Bhāg. 8. 2. 23. -2 An elephant 30 years old. -3 A young camel; the young of any other animal. -4 A particular fragrant substance used as an unguent, कलभः करिपोतके । अङ्गलेपन वस्तूनां विशेषेऽपि पुमान् भवेत् । Nm.

कलमः [Uṇ. 4. 84] 1 Rice which is sown in May-June and ripens in December-January; प्रसृतं कलमक्षेत्रं वर्षेणव शतकतुः Rām. 4. 14. 16. सुतेन पाण्डोः कलमस्य गोपिकाम् Ki. 4. 9, 34; Ku. 5. 47; आपादपद्मप्रणता कलमा इव ते रघुम् । फलेः संवर्धयामासुस्तखातप्रातिरौपिताः ॥ R. 4. 37. कलयता कलमावन-कामिनीकलमनोहरगानममन्यत Rām. Ch. 4. 72. -2 A pen, a reed for writing with. -3 A thief. -4 A rogue, rascal. -Comp. -गोपवध, -गोपी a woman employed to guard a rice-field; Śi. 6. 49.

कलम्बः 1 An arrow. -2 The Kadamba tree.

कलम्बिका 1 The nape of the neck. -2 An aquatic pot-herb.

कलम्बुट (Fresh) Butter.

कलम्बूः An aquatic pot-herb.

कललः, -लम् 1 The foetus, uterus. -2 A term for the embryo a short time after conception. कार्यश्रयिणश्च कललायाः Sāh. K. 43. कललं त्वेकरात्रेण पञ्चरात्रेण बुद्बुदम् Bhāg. 3. 31. 2.

कललजः 1 The resinous exudation of the Shorea Robusta. -2 Womb.

कलविड्कः, -गः 1 A sparrow; Ms. 5. 12; Y. 1. 174. कलविड्कस्वर उत्तरं बभाषे Bu. Ch. 5. 34. -2 A spot, stain.

कलशाः, -सः (-शम्, -सम्) [केन जलेन लश-स-ति Tv.] 1 A pitcher, water-pot, a jar, dish; हिरण्यं कलशां विभर्षि Mbh. on P. VI. 4. 174; Śi. 11; स्तनौ मांसप्रन्थी कनककलशा-वित्युपमितौ Bh. 3. 20, 1. 97; Amaru 54. °जन्मच्, °उद्भवः N. of Agastya. -2 A churn. -3 A kind of measure. -4 A rounded pinnacle on the top of a temple -5 The

ocean; क्षोभ्यतां कलशः सर्वैर्मन्दरः परिवर्त्यताम् Mb. 1. 18. 32. -Comp. (स) -अम्भोधिः, -अर्णवः, -उदधि 1 the ocean. -2 Ksirasāgara (Note on शाहेन्द्रविलास 2. 68.). ककुस्थकुल-पर्यायकलशाण्वकौस्तुभः Viś. Guṇā. 50.

कलशी, -शिः (-सी, -सिः *f.*) 1 A pitcher, a jar. -2 A churn; कलशिसुदधिगुर्वी बहवा लोडयन्ति; Śi. 11. 8-3 Hemionitis Cordifolia (Mar. रिंगणी); -Comp. -सुतः N. of Agastya.

कलहः, -हम् [कलं कामं हन्ति हच्-ड Tv.] 1 Strife, quarrel; ईर्ष्याकलहः Bh. 1. 2; लील° Ś. Til. 8; so शुष्ककलहः, प्रणयकलहः &c. -2 War, battle. -3 Trick, deceit, falsehood. -4 Violence, kicking, beating &c. Ms. 4. 121; (where Medhātithi and Kullūka explain कलह by दण्डादिनेतेर-ताडनम् and दण्डादण्डपादि respectively). -5 A road, way. -6 The sheath of a sword. -7 A cry, sound; मदकल-नीलकण्ठकलहैर्मुखराः ककुभः Māl. 9. 18. -8 A part of west Bengal named Rādha. -Comp. -अन्तरिता a woman separated from her lover in consequence of a quarrel with him (one who is angry and yet sorry for it); she is thus defined in S. D. 117. -चाटुकारमपि प्राणनाथं रोषादपास्य या । पश्चात्तापमवाप्नोति कलहान्तरिता तु सा ॥ -अपहृत *a.* taken by main force or violence. -कारः, -कारिन् *a.* quarrelsome, turbulent. -नाशनः Guilandina Bon- due (Mar. कुडा, करंज). -नाशनः A kind of करंज tree. -प्रिय *a.* fond of (promoting) quarrels; ननु कलहप्रियोऽसि M. 1. (-यः) an epithet of Nārada. (-या) a bird (सारिका).

कला [कल्-कच्] A small part of anything; स एष संवत्सरः प्रजापतिः षोडशकलास्तस्य Bri. Up. 1. 5. 14; विन्देम देवतां वाचममृतामात्मनः कलाम् U. 1. 1; a bit, jot; कलामप्यकृतपरि-लम्बः K. 304; सर्वे ते मित्रगात्रस्य कलां नार्हेन्ति षोडशीम् Pt. 2. 59; Ms. 2. 86, 8. 36; a sixteenth part; यथा कलं यथा शर्फं यथा ऋणं संनयामसि Rv. 8. 47, 17; a symbolic expres- sion of the number sixteen; Heh. -2 A digit of the moon (these are sixteen); जगति जयिनस्ते ते भावा नवेन्दु-कलादयः Māl. 1. 36; Ku. 5. 71; Me. 91. -3 Interest on capital (consideration paid for the use of money); घनवीथिवीथिमवतीर्णवतो निधिरम्भसामुपचयाय कलाः Śi. 9. 32. (where कला means 'digits' also). -4 A division of time variously computed; one minute, 48 seconds, or 8 seconds. Mb. 1. 25. 14; 12. 137. 21. -5 The 60th part of one thirtieth part of a zodiacal sign, a minute of a degree. -6 Any practical art (mechanical or fine); there are 64 such arts, as music, dancing &c. मातृवदस्याः कलाः Mbh. on P. IV. 1. 90. (See कामधेनु टीका on काव्यालङ्कारसूत्र 7.) -7 Skill, ingenuity. -8 Fraud, deceit. -9 (In Prosody) A syllabic instant. -10 A boat. -11 The menstrual discharge. -12 A term for the seven substrata of the elements of the human body; (they are:- आद्या मांसधरा प्रोक्ता द्वितीया रक्तधारिणी । मेदोधरा तृतीया तु चतुर्थी श्लेष्मधारिणी ॥ पञ्चमी च मलं धत्ते षष्ठी पित्तधरा मता । रेतोधरा सप्तमी स्यात् इति सप्त कलाः स्मृताः ॥ -13 An atom. -14 A term